

Verslag overleg gemeente Mook en Middelaar & Provincie Limburg m.b.t grondwaterbeschermingsgebied

19-12-2023

Aanwezig: [REDACTED] (Gemeente Mook en Middelaar), [REDACTED] (Gemeente Mook en Middelaar), [REDACTED] (Gemeente Mook en Middelaar via Teams aanwezig), [REDACTED] (Gemeente Mook en Middelaar via Teams aanwezig), [REDACTED] (Provincie Limburg) en [REDACTED] (Provincie Limburg)

Voorstelronde:

[REDACTED]: vakspecialist bodem en bouwstoffen bij Gemeente Mook en Middelaar
[REDACTED]: coördinator openbare ruimte, bekend met riolering bij Gemeente Mook en Middelaar.
[REDACTED]: afdeling vergunningen Gemeente Mook en Middelaar
[REDACTED]: beleidsmedewerker ruimtelijke ordening en water voor Gemeente Mook en Middelaar.
[REDACTED]: beleidsmedewerker water bij Cluster Natuur en Water. Voornamelijk bezig met grondwater bij de Provincie Limburg.
[REDACTED]: project assistent bij cluster Natuur en Water bij de Provincie Limburg.

Presentatie:

Doel is om ervoor te zorgen dat we genoeg drinkwater van goede kwaliteit hebben, nu en in de toekomst. Daarom zetten we in op: Beschermen om te blijven

Naar aanleiding van nieuwe modellen en kennis zijn berekeningen gemaakt. Hieruit zijn andere afmetingen van de grondwaterbeschermingsgebieden gekomen. Er is een 25 jaars-zone berekend, een 100 jaars-zone en een 200 jaars-zone. Het waterwingebied verandert niet, het grondwaterbeschermingsgebied wel.

GS zal uiteindelijk beslissen welke zone we gaan invoeren, de 25 jaars-zone, de 100-jaars zone of de 200 jaars-zone. Hiervoor hebben ze inbreng nodig van de stakeholders.

Grondwaterbescherming bestaat uit 3 soorten gebieden:

- **Waterwingebied (donkerblauw):** gebied vlak rondom de putten waar WML-water uit oppompt. De omvang van het gebied is zodanig dat alle neerslag die in dat gebied valt binnen 60 dagen bij die pompput is. Als een druppel 60 dagen onder de grond is zijn de virussen en bacteriën dood (en is het water bacteriologisch betrouwbaar). Roze lijn op de kaart geeft het waterwingebied aan.
- **Grondwaterbeschermingsgebied (lichtblauw):** 25 jaar intrekgebied, omvat het gebied waarbinnen alle neerslag binnen 25 jaar bij de pompput is. Als er daarbuiten een verontreiniging ontstaat dan kun je in ieder geval nog 25 jaar gebruikmaken van de winplaats. In het verleden was het idee dat je dan voldoende tijd had om een nieuwe locatie te ontwikkelen. Door allerlei ruimtelijke beperkingen is die ruimte er nauwelijks nog. Paarse lijn op de kaart is huidig grondwaterbeschermingsgebied.
- **Boringsvrije zone** grote groen/geel gebied met een kleilaag in ondergrond. Kleilaag willen we in stand houden. (Niet van toepassing in de gemeente Mook en Middelaar).

Voor de waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones zijn regels opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg.

Taak van de Provincie is het beschikbaar stellen en beschermen van de bronnen voor de drinkwatervoorziening. Dit wijzigt niet na 1 januari 2024 met de nieuwe Omgevingswet. De Drinkwaterwet (artikel 2) schrijft voor dat alle bestuursorganen zorgdragen voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften door bestuursorganen geldt de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang. De Drinkwaterwet valt niet onder Omgevingswet.

Waterwingebied: we willen alleen activiteiten die met drinkwatervoorziening te maken hebben. Regels zijn hier strikter. Bestaande activiteiten, zoals huizen of boerderijen zijn toegestaan. We gaan de bestaande huizen/boerderijen niet onteigenen. Waterwingebieden liggen niet altijd in een ecologische verbindingzone, ze liggen vaak wel in een natuurlijker gebied. In het waterwingebied willen we naar een situatie toe dat er alleen maar activiteiten plaatsvinden die met de drinkwatervoorziening te maken hebben. Geen bebouwing, geen intensieve landbouw, geen bedrijven. We gaan niemand onteigenen, allemaal op vrijwillige basis.

Regels in een grondwaterbeschermingsgebied: geen open of gesloten WKO, alleen bestrijdingsmiddelen met toelating in gwb, geen ondergrondse tanks, geen boorputten dieper dan 3 meter, geen begraafplaatsen, geen aanleg van of onderhoud aan infrastructuur als daardoor risico's groter worden.

Voor verboden activiteiten kan in een aantal gevallen een ontheffing worden gegeven eventueel met voorwaarden.

Voor Mook en Middelaar betekent dit dat er aan de zuidelijke kant een heel gedeelte wegvalt en in Gelderland een gedeelte gaat bijkomen. Vraag is of Gelderland bereid is om te beschermen voor Limburg. Gemeente geeft aan dat daar hoogstwaarschijnlijk wijnboeren liggen. Deze gebruiken ook veel bestrijdingsmiddelen.

Heumensoord is een drinkwaterwinning in Gelderland. Ze willen dit gaan verplaatsen in zuidelijke richting zodat de campus (WKO-systemen) buiten het gwb gaat vallen. Dit zou ook betekenen dat een deel van Mook en Middelaar gwb gaat worden voor Heumensoord.

Opgemerkt wordt dat in het algemeen calamiteiten minder risico met zich meebrengen omdat het zichtbaar is en er meteen actie kan worden ondernomen. Gevaarlijker zijn kleine 'onzichtbare' verontreinigingen die lang optreden en niet worden opgemerkt.

De kaarten zijn nog niet op perceelniveau beschikbaar. Wat we nu hebben zijn de resultaten van de modelberekeningen. Als je hier een grondwaterbeschermingsgebied van wil maken dan moeten ze eerst nog topografisch worden ingepast. De kaarten hebben dus nog geen (harde) status.

De grondwaterbeschermingsgebieden die we hebben willen we Beschermen om te Blijven. De bronnen staan onder druk: kwaliteit (nitraat, PFAS, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten) en kwantiteit (eisen N2000-gebieden (Geuldert en Sint Jansberg) en KRW-eisen). De invloed van de WML-onttrekking op het N2000-gebied Sint Jansberg blijkt verwaarloosbaar te zijn.

Daarnaast stijgt ook de vraag: aantal inwoners groeit, er ligt een woningopgave en industrieel gebruik groeit. Beschermen om te blijven willen we oppakken aan de hand van 3 onderdelen: Grotere grondwaterbeschermingsgebieden, aanpassing regels en in waterwingebieden alleen activiteiten voor de openbare drinkwatervoorziening.

We zijn nu bezig met ronde langs de stakeholders (o.a. gemeente, landbouw) om te kijken in hoeverre een groter gebied de doelen van de stakeholders belemmert. Nu bezig met Noord Limburg, in 2024 Zuid-Limburg.

Na deze inventarisatie wordt een concept GS-voorstel opgesteld waarin de informatie van de stakeholders is opgenomen. Dit document wordt aan de stakeholders voorgelegd ter aanvulling/becommentariëring. Op basis van het definitieve voorstel zal GS een besluit nemen (25 jaar 100 jaar of 200 jaar inclusief de regels). Na de zomervakantie zal dit in Provinciale Staten worden vastgesteld. Daarna worden voor de nieuwe gebieden de gebiedsdossiers opgesteld (inventarisatie bedreigingen in het grondwaterbeschermingsgebieden) en het uitvoeringsprogramma.

In een grondwaterbeschermingsgebied mag de landbouw niet alle bestrijdingsmiddelen gebruiken. Daarvoor is een aparte toelating nodig. Dit is een beperking voor de landbouw. Voor woningen is een belangrijke belemmering dat (nieuwe) WKO-systemen verboden zijn.

WML is bezig met schaderegeling (praktische afwikkeling). Als mensen denken dat ze schade ervaren doordat ze nu in grondwaterbeschermingsgebied vallen, dan kunnen ze in een aantal gevallen in aanmerking komen voor de schaderegeling. Dit kunnen ze indienen bij de provincie.

Uit jurisprudentie blijkt dat agrariërs die bepaalde bestrijdingsmiddelen niet meer mogen gebruiken in een grondwaterbeschermingsgebied niet in aanmerking komen voor een vergoeding. Provincie is in overleg met de landbouw over de gevolgen van de nieuwe grondwaterbeschermingsgebieden.

Vanaf 1 januari 2024 gaat een nieuwe werkwijze in waarbij er per deelregio één bodemtoezichthouder komt. Deze is dan op de hoogte van alles wat met bodem te maken heeft. Noord t/m Midden Limburg wordt dan verdeeld in vier deelregio's. Mook en Middelaar t/m Horst is één deelregio.

Gemeente is 1ste aanspreekpunt voor de burgers. Alle initiatiefnemers binnen dit gebied komen als eerste bij de gemeente terecht. De gemeente heeft een signaleringsfunctie, ze kan burger wijzen op de aanwezigheid van een grondwaterbeschermingsgebied en doorverwijzen naar de provincie. Dit kan bijvoorbeeld worden gerealiseerd door een pop-up in het vergunningensysteem.

Vraag aan gemeente: Wat betekent dit voor Mook en Middelaar?

Gemeente geeft aan dat in het nieuwe grondwaterbeschermingsgebied minder woningen liggen. Dus voor WKO-systemen is dit juist gunstig voor de woningen die nu in grondwaterbeschermingsgebied liggen, maar bij de nieuwe indeling erbuiten vallen. Bisselt valt er nu ook buiten. Conform bestemmingsplan mogen hier sowieso geen woningen meer bijkomen. Er waren hier ooit recreatiehuisjes en deze zijn omgezet in echte woningen (dit is geen ontwikkelgebied).

Er zijn geen bedrijventerreinen of plannen voor de ontwikkeling ervan.

Gemeente voorziet geen problemen. Ze vragen zich wel af hoe de communicatie gaat naar de personen die binnen het nieuwe gwbg gaan vallen.

Gemeente is wel benieuwd hoe de provincie Gelderland hierin staat, Gelderland krijgt nu delen van het gwbg van Mook en Middelaar in hun provincie. Gelderland is nog niet serieus bezig met 200 jaars bescherming.

- Gemeente wil graag de presentatie ontvangen (**actie** [redacted] **Provincie**)
- Gebiedsdossiers → beschermen huidige maatregelen. Een belangrijke rol omdat gemeente 1ste aanspreekpunt is voor initiatiefnemers. Bijvoorbeeld door in het vergunningensysteem een pop up te laten verschijnen als er een initiatief is in een beschermingsgebied met de mededeling dat regels van toepassing zijn en dat men contact op kan nemen met provincie (**actie Gemeente Mook en Middelaar**).
- Communicatie naar omwonenden, landbouw en industrie (**actie Provincie**) Wanneer de provincie actie gaat ondernemen in het uitdragen van de informatie naar de omwonenden, landbouw en industrie zal de provincie hierin contact opnemen met de gemeente
- Komend jaar vanuit regio staat er noord-midden Limburg op de planning om de bodemkwaliteitskaart helemaal te herzien en aan te passen aan de omgevingswet. Handig om dit als koppeling richting beleidsvorming mee te nemen (**actie Gemeente Mook en Middelaar**)
- Gemeente wil geïnformeerd worden over de gesprekken tussen Provincie Limburg en Gelderland m.b.t gwbg van Mook en Middelaar en provincie Gelderland (**actie Provincie**)

Er is geen nieuwe datum overlegd. Wanneer de gemeente graag na aanleiding van dit verslag of eventuele andere vragen/casussen m.b.t grondwaterbeschermingsgebieden een overleg wil, dan kunnen ze contact daarvoor opnemen met [redacted] @prvlimburg.nl

Wanneer de gemeente een inhoudelijke vraag heeft m.b.t grondwaterbeschermingsgebied dan kan daarvoor contact worden opgenomen met [redacted] @prvlimburg.nl